СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LV. Ч. 66. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, пятниця, 21-го березня 1947. No. 66. JERSEY CITY and NEW YORK, Friday, March 21, 1947. VOL. LV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧ. ДЕРЖ. АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗАКОРДОНОМ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237, 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS IN THE U. S. of AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ЛУЇС ВІДКЛИКАЄ СТРАЙК ШАХТЯРІВ

Предсідник майнерської юнії, повинуючися наказові Найвищого Суду, вислав листовне повідомлення до секретаря внутрішніх справ Джуліуса А. Круга, що він відкликає страйк шахтярів мягкого вугілля, який мав розпочатися 1 квітня. Заповідь страйку видав Луїс 15 листопада 1946, коли повідомив членів юнії, що їх контракт кінчиться з днем 20 листопада. З відкликанням страйку надіються, що праця в шахтах буде йти аж до кінця адміністрування майнами федеральним урядом. Уряд хоче віддати майни їхнім власникам з кінцем квітня 1947. Майни перейшли під адміністрацію уряду 22 травня 1946 після 59 денного страйку шахтярів.

ПРЕЗИДЕНТ ВЕРНУВСЯ З ВАКАЦІЙ.

В середу 19 березня президент Труман вернувся з однотижневих вакацій до Вашингтону. Він виїхав до Кій Вест на Флориді 12 березня безпосередно після виголошення своєї промови в справі поширення Доктрини Монрова на цілому світі.

СУД ПРИЗНАВ НЕЗАКОННИМ УРЯДУВАННЯ ГУБЕРНАТОРА В ДЖОРДЖІЇ.

Найвищий Суд стейту Джорджія в місті Атланта, рішив 5 голосами проти 2, що виконування влади губернатора Германом Талмаджем є незаконне. Правним губернатором стету признав суд Мелвина Е. Тамсона. Талмедж погодився з рішенням суду і негайно опустив капітоль. Він справував уряд губернатора від 16 січня 1947 після того, як стейтова легіслатива вибрала його губернатором на місце його батька Юджіна, вибраного загальним голосуванням, який одначе помер заки ще обняв владу. Суд рішив, що владу має обняти законно вибраний загальним голосуванням заступник губернатора, Е. Тамсон, а легіслатива не має права вибирати губернатора.

БИЛ ДЛЯ ЗАЛОЖЕННЯ ФЕДЕРАЛЬНИХ РОБІТНИЧИХ СУДІВ.

У сенаті зголошено законопроєкт для введення федеральних робітничих судів у кожній окрузі, в яких тепер існують звичайні Федеральні суди. Таких судів було б 11. Такі суди складались би з трох людей, а їх юрисдикція обіймала б спори між підприємцями й робітниками над контрактами й над практичним виконуванням робітничих законів.

ЧОРНИЙ І ЧЕРВОНИЙ ФАШИЗМ ТЕ САМЕ

Асистент секретаря стейту Спруйл Браден заявив, що „найбільшими перепонами до людського поступу це перепони ставлені червоними та чорними фашистами. Всеодно чи ви назвете комуністами, націстами чи іншими назвами, вони всі мають товалітарну форму і всі є однаково небезпечні".

Оцей погляд висловив Браден на зібранні Американського Інституту Металургії й Інженерії у Ню Йорку. Він клав натиск на те, що комуністи є головною небезпекою для свободи робітників, а це знову перешкаджає у планах використування нових покладів металів.

НЕДОПУСТИТИ КОМУНІСТІВ ДО АМЕРИКИ.

Члени Комуністичної Партії повинні бути зареєстровані як агенти чужинної держави, а іміграційні закони повинні мати на увазі, щоб недопустити комуністів із заграниці до Злучених Держав — такий погляд висловив для преси Макс Г. Соренсен, краєвий командант Католицьких Ветеранів у Ню Йорку. Він теж домагається виключення комуністів від справування прилюдних урядів, хоч би вони були громадянами. Американських комуністів-громадян, на думку Соренсена, треба вислати до якоїсь окремої колонії тому, що вони використують свої права громадянства для безкарного поширювання пропаганди і заговорів проти Америки.

АМЕРИКАНСЬКА КОНТРОЛЯ ДОПОМОГОВИХ ФОНДІВ.

У законопроєкті для признання заграничним державам допомогових фондів у висоті $350,000,000 поміщено засторогу, що американський уряд має мати точний нагляд над роздаванням цих фондів. Коли цей законопроєкт перейде в конгресі, то на його підставі комісія закордонних справ в палаті буде пробувати добавити подібну поправку до законопроєкту для фінансової допомоги Греції й Туреччині. У конгресових колах говорять теж про розширення економічної допомоги на інші краї, що бороняться проти советського загарбництва, в першу чергу для Кореї. Тому краєві потрібно $600,000,000 для відбудови залізниць і господарства.

ПОНАД ТИСЯЧА НОВИХ ЗАКОНІВ В ОДНОМУ СТЕЙТІ.

Легіслатива стейту Ню Йорк, яка покінчила свою працю в четвер 20 березня, ухвалила 1,250 нових законів. З них має ще переглянути губернатор 1,024 законопроєктів, які він або підпише, або відкине. На це лишається губернаторові 30 днів часу.

Третій день нарад річного зібрання головного уряду У. Н. Союзу

Джерзі Сити, Н. Дж., 19. березня. В третьому дні нарад річного зібрання Головного Уряду У. Н. С. обговорено звіти Контрольної Комісії, Головних Контрольорів та Головних Радних з їх праці в своїх округах, як теж звіт редактора Свободи. Після дискусії над звітом Контрольної Комісії, її голова Дмитро Капітула ще раз підкреслив точність діловодства Союзу та якнайкращу інвестицію його майна. В дальшій дискусії стверджено, що Головні урядники Союзу ведуть свою працю на місцях по своєму найкращому вмінню і спроможності, головно як іде про збільшення членських рядів Союзу. Після довшої і вичерпуючої дискусії було ухвалено одноголосно заяву довіря Контрольній Комісії і Головним Радним. В дискусії над звітом редактора союзового органу „Свободи", д-ра Мишуги, ще раз обговорено цілий ряд заторкнених у звіті американських і загально-українських проблем і у висліді зібрання одноголосно ухвалило заяву довіря редакції. Після основної дискусії над усіми звітами, перейдено до нарад над майном організації. Обговорено справу майбутніх інвестицій в бондах і реальностях, доручаючи Екзекутивному Комітетові руководитись в майбутній господарці Союзовим майном тими самими прінціпами і тою самою розсудливістю, що й досі. Це було рівночасно ствердженням, що дотеперішні інвестиції майна були солідні. Щодо злуки запомогових організацій всі Головні Урядники висловлювали бажання, що Екзекутивний Комітет повинен і в майбутньому докладати усіх зусиль, щоби цю злуку здійснити, бо вона без сумніву вийшла б на добро всім заінтересованим. В дальшому рішено, що з огляду на зменшені відсотки від інвестованого майна, в наступному році при обчисленні резерви для оцінки грамот треба застосовувати процентову стопу 3%, а не 3.50%, як це було досі. Окремо обговорено ще справу видання пропамятної книги ветеранів другої світової війни — членів У. Н. С., при чому виказано великі труднощі в призбирюванні потрібних матеріялів. Рішено відкликатись до членства за допомогою в збірці матеріялів. Продовження нарад відложено до чергового дня.

ДЕРЖАВНА ПРОПАГАНДА МОЖЕ СТАТИ МІЖНАРОДНІМ ПРОСТУПКОМ.

Обєднані Держави через Раду Безпеки або через свою Генеральну Асамблею можуть бути покликані до вирішування справ міжнародньої обиди чести, поповнюваних державами, які ведуть психологічну війну нервів по цілому світі. Таку думку розвинув асистент секретаря стейту Вилйем Бентон у своїй промові на зібранні Товариства Чужинної Преси в Ню Йорку. За міжнародну обиду чести вважає Бентон безупинне вороже вияснювання вістей одним краєм про якийсь чужий край, коли водночас затримується правдиві вісті, які мають служити як засіб для поширювання приязни. Бентон у своїй заяві виказав, як советський уряд розвинув пропаганду напастей і ненависти в різних краях, головно у Франції, на Балкані й на Близькому Сході й Китаю, де безупинно йдуть безпідставні обвинувачення Злучених Держав.

УРЯД ОПРИЛЮДНЮЄ ДОГОВІР З ФИЛИПИНАМИ В СПРАВІ БАЗ.

Департамент стейту оприлюднив договір з Филипинами, заключений на 99 літ із Злученими Державами в справі уживання точно означених місць для військових баз. Договір обіймає постанову, що бази можуть бути передані Обєднаним Державам, коли буде створена міжнародня армія.

КОНФЕРЕНЦІЯ В МОСКВІ

ГЕН. МАРШАЛ ОСТЕРІГАЄ ПЕРЕД ВІДРОДЖЕННЯМ НІМЕЦЬКОЇ ПОТУГИ. ПРИГАДУЄ ЗАБУТУ ІСТОРІЮ. ЗНОВА „МЕРТВА ТОЧКА" В НАРАДАХ.

Москва, 19. березня. Сьогоднішні дебати на конференції Ради закордонних міністрів відносились насамперед до советських домагань воєнного відшкодовання з біжучої продукції німецької промисловості. З тою метою Совети домагались збільшення рівня німецької індустрії на 40 процентів. Американський секретар стейту ген. Маршал остерігає Советський Союз і Францію, що збільшення німецької промислової продукції загрожує відродженням німецької потуги. При цій нагоді ген. Маршал пригадав забуту історію Німеччини після першої світової війни, коли то збільшення німецької промислової продукції з тих самих мотивів стало опісля базою озброєння Третього Райху. Таке становище американського представника вважається новою „мертвою точкою" в нарадах, що її, правдоподібно, залишиться, переходячи до обговорення дальших справ. В коментарах до сьогоднішньої сесії Ради закордонних міністрів підкреслюється головно великий дипломатичний хист ген. Маршала, який виказав вправу досвідченого державного мужа, дарма, що в цій ролі він виступає вперше.

ПОНЯТТЯ „ФАШИСТІВ" І „НАЦІСТІВ" В ДЕБАТАХ НАД ДОГОВОРОМ З АВСТРІЄЮ.

Москва, 19. березня. Рівночасно з нарадами міністрів закордонних справ чотирьох великодержав над долею Німеччини, їх заступники продовжують наради в справі проєкту мирового договору з Австрією. Хоча сьогодні залишається ще багато невирішених, або спірних проблем в цій справі, в загальному вважається, що пощастить досягнути порозуміння щодо проєкту договору з Австрією ще перед закінченням конференції Ради міністрів закордонних справ. Під час сьогоднішніх дебат виринуло теж поняття фашистів і націстів. Совети воліли б користуватись словом „фашист", а ген. Кларк, що репрезентує там Америку, вважає за правильніше поняття „націст". Ген Кларк вважає, що Совети надуживають цего поняття а советська преса в останніх днях назвала фашистом навіть одного з передових членів американської делегації. На цьому самому засіданні виявилось, що слово „капіталіст" в розумінні Советів є вороже і обидне. Недовго після війни советські власті збиралися закрити одну австрійську газету за те, що назвала Америку „капіталістичною країною", мовляв, це годиться обиджати союзника.

„ПРАВДА". КРИТИКУЄ АМЕРИКАНСЬКУ ДЕМОКРАТІЮ.

Москва, 19. березня. Советський уряд дав сьогодні посередню відповідь на недавні міркування ген. Маршала на тему демократії. Орган Центрального Комітету комуністичної партії, „Правда", в статті Якова Вікторова стверджує насамперед, що теоретичні міркування і генералізація поняття демократії в нічому не допоможе розвязати справу Німеччини, якщо не буде переведена основна денаціфікація країни. „Правда" в дальшому переїхалася по практичному застосовуванні демократії в Америці, де людина, мовляв, не має тих основних людських прав, про які говорив ген. Маршал і не має їх тільки тому, бо вона належить до кольорової раси.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ПРОЄКТ НІМЕЦЬКОГО УПРАВЛІННЯ.

Москва, 19. березня. Американська делегація на конференції Ради закордонних міністрів викінчила сьогодні свій проєкт тимчасового центрального німецького уряду, що мав би бути вибраний різними німецькими країнами. Американський проєкт, що передбачує перенесення на німецький уряд всіх можливих в сьогоднішній обстановці функцій, мав би бути предложений Раді закордонних міністрів ще цего тижня. Вважається, що Англія, Франція і Советський Союз в основному погодяться на американський план, з тою тільки різницею, що Советський Союз бажав би собі ще більш зцентралізованого німецького управління.

СОВЄТИ ЗНОВУ ВІДКИНУЛИ НОТУ В СПРАВІ МАДЯРЩИНИ

Будапешт, 19. березня (АП). — Советські власті сьогодні вже другий раз протягом останніх двох тижнів відкинули американську протестаційну ноту проти советського встрявання у внутрішні мадярські справи та з домаганням створити спільну союзницьку комісію, яка прослідила б мадярські політичні справи. Друга советська відповідь своїм змістом майже ідентична з першою.

ЗАМКНЕНО ДИСКУСІЮ В СПРАВІ КОНТРОЛІ АТОМОВОЇ ЕНЕРГІЇ.

Лейк Соксес, 19. березня. — Комісія Атомової Енергії О. Д. прийняла сьогодні одноголосно американсько-советську пропозицію, щоби дальші студії спірної проблеми міжнародної контролі атомової енергії віддати окремому комітетові й не піддавати її знова публичній дискусії.

КРИТИЧНА ПОВІНЬ В АНГЛІЇ.

Лондон, 19. березня. — Вилив британських рік прибрав сьогодні критичних розмірів внаслідок сильних дощів в країні та дальшої наглої відлиги. Повінь охоплює практично цілу країну та наносить багато шкоди. Тисячі житлових домів треба було евакувати, а траспорт до деяких місцевостей цілком перерваний.

ПРЕМІЄР СПААК СТВОРИВ БЕЛЬГІЙСЬКИЙ УРЯД.

Брюсель, 19. березня. — Вісім днів після резигнації попереднього ліво- наставленого бельгійського уряду, премієр Генрі Спаак проголосив сьогодні створення нового уряду, в якому католицька християнсько-соціяльна партія матиме девять міністрів, соціялісти — вісім, включно з премієром, а двох міністрів буде з т. зв. техніків. В новому уряді немає комуністів і лібералів. Заступлені в уряді партії мають абсолютну парляментарну більшість.

МАЮТЬ ОХОТУ НА АВСТРІЙСЬКУ НАФТУ.

Відень, 19. березня. — Советські окупаційні власті в Австрії знову заплатили 7,000,000 австрійських шилінгів американським компаніям Вакууп і Шелл за нафту, пропонуючи рівночасно довготерміновий договір з ними, базований на факті, що „Советський Союз заінтересований в нафтовій справі Австрії". Діло в тому, що Совети видвигають свої претенсії до австрійської нафти на підставі Потсдамського договору, вважаючи її за бувшу німецьку власність, яку їм можна брати як воєнне відшкодовання. Проте, ця справа скомплікована, бо австрійські нафтові поля належать у великій частині американським, британським, голандським і швайцарським фірмам.

БРИТАНСЬКИЙ ПАРЛАМЕНТ ВІДКИНУВ ПРОПОЗИЦІЮ ПРИМУСОВОЇ ПРАЦІ.

Лондон, 19. березня. — Обидві палати британського парламенту відкинули сьогодні пропозицію примусового керування працею, яку видвигнено з метою перемогти теперішню економічну крізу в країні. Теж парламентарний речник уряду заявив, що лейбуристський уряд обстоює „демократичне планування" праці.

ПРОЄКТ МОНАРХІСТИЧНОЇ КОНСТИТУЦІЇ В ЕСПАНІЇ.

Мадрид, 19. березня. — Зі звичайних поінформованих джерел повідомляють сьогодні, що окремий урядовий комітет з доручення ген. Франка виготовив вже проєкт конституції, яка передбачує відновлення в Еспанії монархії, як можливий засіб компромісової розвязки проблеми еспанського режиму. З північної Еспанії повідомляють про оживлення там революційної активности проти теперішнього уряду.

КИТАЙСЬКІ НАЦІОНАЛЬНІ ВІЙСЬКА ЗДОБУЛИ КОМУНІСТИЧНУ СТОЛИЦЮ.

Нанкінг, 19. березня. — Урядово повідомлено, що китайські урядові війська здобули сьогодні рано китайську комуністичну столицю Єнан. Дії, скеровані на здобуття цего міста тривали заледви один тиждень.

ЖИДИ БАЖАЮТЬ ПОРОЗУМІННЯ З АРАБАМИ.

Єрусалим, 19. березня. — Палестинські сіоністи висловлюють переконання, що жидівсько-арабські непорозуміння можна буде полагодити задовольняючо для обидвох сторін, як тільки буде встановлений політичний стан країни. В жидівській частині Палестини продовжується терористична акція підпольних організацій.

СПРАВА ГОЛАНДСЬКО-ІНДОНЕЗЬКОГО ДОГОВОРУ.

Гаґа, 18. березня. — Сьогодні тут висловлюється переконання, що „Шерібонський договір" між Голандією та Індонезькою республикою буде вже вкоротці підписаний обидвома заінтересованими сторонами.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сіті і Закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число з понеділка (з англійською Частиною):		Monday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЗАБУТИ ЗА ТЕ, ЩО НІКОЛИ НЕ ВЕРНЕТЬСЯ

Переглядаючи польську пресу в Америці, подибуємо ще далі голоси про „половину Польщі", що її втрачено „на сході", про „польський Львів" і тим подібне. Правда, тих голосів уже менше, а як і появляються, то вже не в такій бундючній формі, як бувало, проте баламута продовжується. Значить баламутиться далі польську суспільність, зокрема американських поляків, піддержуючи в них надію, що ці землі ще можуть бути приділені Польщі, чим ставиться колоди теж й американській закордонній політиці, що змагає до упорядковання і замирення Европи.

Звертаємо увагу на цю давню справу тому, що є надія, що згодом буде можна дістати збоку Америки більшу поміч теж і для тих народів на сході Европи, що мучаться вже від десятків років у московській неволі. Теж думаємо, що якщоб таке сталось, то Америка хіба вже не забуде тим разом тих величезних жертв, що їх положив український нарід у боротьбі з кремльським тоталітаризмом та комунізмом.

Україна є нині в державному розумінні дійсністю у політичному світі, хоч український нарід не є у ній господарем, а вона сама під окупацією Москви. Ця дійсність остане, як спадуть окови, як мине неволя, але є обава, що Польща, що теж у такому самому часі визволиться, буде знов пробувати цю дійсність захитувати, розпочинаючи боротьбу на дипломатичному полі, а теж і збройну, щоб загарбати західно-українські землі, а бодай Галичину зі Львовом. Це може статись, хоч легко передбачити, що такої боротьби Польща тим разом ніяк не виграє і західно-українських земель, включно з Галичиною і Львовом, не дістане. Воно повинно бути ясним і зрозумілим кожному, хто знає минуле і цей стан, у якому знаходяться тепер ті українські землі, що були під Польщею, а на яких поляків уже так якби не було. Це є неоспоримий факт, який стверджують самі поляки. Отже на які землі полякам прийшлось би евентуально вертати? Чи не на українські без поляків? Перше були це українські землі з частиною поляків, а тепер є це українські землі навіть без цеї частини. Чи в таких обставинах розумно полякам далі говорити про якісь „східні креси", чи хоч би тільки про Львів?

Для українського народу ця справа є вже раз назавжди вирішена і покінчена. З тим повинні погодитись усі політично думаючі поляки і на такій підставі будувати щось нове, а властиво шукати разом з українським народом спільно способів, як визволити Україну і Польщу та інші сусідні народи спід московського ярма. Таке зближення і така спільна оборона перед спільним ворогом можуть одначе наступити тільки тоді, коли з польського боку зрозуміють, що вже не може бути між українцями і поляками ніякої мови на тему, до кого мають належати західно-українські землі і Львів. Це вже вирішене! Львів належить до України, згідно з демократичними принціпами і з людськими та божими правами.

Найпростіше розуміння демократії

Для старшого покоління, тобто того, що памятає часи ще зперед першої війни, дивно виглядає, як то тепер дискутують дипломати і вчені над тим, що треба розуміти під демократією. Шкільні підручники з давних часів були в цій справі однозгідні і, коли хто згадував тоді про демократію, то лише в значінні народовластя. У словарах з тих часів поняття демократії відносилося до двох справ:: 1. до уряду, який існував з волі народу; 2. до рівности людей під оглядом політичним і правним.

Для практичних цілей демократичний лад мав кілька форм. Так напр. у малих громадянствах можна було придержуватися б е з п о середньої демократії при голосуванні, тобто признано право кожній людині голосувати просто над якоюсь справою. У великих демократіях це було затяжке й тому вибирано загальним голосуванням народнє представництво, яке в імені всього населення вирішувало різні справи. Ця остання форма, тобто посередної демократії була так загально принята, що проти неї не було спротиву. У такій формі заіснував новочасний парляментаризм.

Зправила вважали демократичними державами такі, які мали вибираного голову держави, тобто республики. Конституційної монархії не вважалося повною демократією тому, що там голова держави не був вибираний, а унасліджував це становище по своїм попередникові. Коли хто й признавав демократію в такій монархістичній системі, то хіба як обмежену демократію.

Щойно з появою диктатури після першої світової війни протиставлено диктатурі кожну країну свободи, у якій нарід вирішував свобідно важливі справи і таку свобідну країну називав „демократією". На всякий випадок з поняттям демократії йшло все впарі поняття свободи. Можна сказати, що демократія була синонімом свободи.

Одначе і в цій справі зроблено жахливий вилім просто для ошуканчих цілей з вибухом гітлерівської війни проти західніх держав. Щоби приєднати диктаторську Росію до спілки проти націзму, нарочно затаювано, що Росія така сама диктатура як націзм і зараховано її до демократій. Увесь час війни ішла пропаганда збоку Аліянтів, що війна ведеться за демократію проти тоталітаризму. З цього скористав Кремль і вивернув догори коренем дотеперішнє розуміння демократії, бо не лише, що присвоїв собі марку демократії, але й хоче її змонополізувати. Тому почав називати „фашистами", ба навіть і „націстами" усіх демократів, які вказували на обурюючий обман Советів з назвою демократії.

Одначе щоб якось перед своїми політичними спільниками виправдати оцей обман, Совєти придумали слово „економічна демократія" у відрізненні від „політичної демократії". Вони вказували на це, що економічна демократія дає кожному маєткову рівність і дає йому економічну забезпеку. Різні прихильники Советів, головно з так званого „ліберального" табору, вхопилися цього нового поділу демократії для свого оправдання, чому вони дальше підтримують Совети, доки вкінці й цей обман не розкрили як слід люди, що вже довше не могли терпіти крутійства.

Одним з чільних світових державних мужів, що отверто висловили спротив проти советського крутійства, є секретар стейту Джорд жС. Маршал, котрий тепер перебуває на конференції в Москві. Коли там прийшла на чергу справа, який лад завести в Німеччині і коли говорено про демократичний лад, Маршал зясував демократію засадничо так, як його розумів передвоєнний світ і як його розуміє Америка. Сказав Маршал таке:

„Ми віримо, що людина має певні вроджені права, тобто такі, яких не можна людині ні дати ні відобрати. До них належить право кожної людини розвивати свій ум і свою душу на такий спосіб, який вона собі вибере, без ніякого примусу — лише під одною засторогою, щоб не встрявала у права інших людей".

Це в коротких словах найширше зрозуміння демократії. Советський міністер закордонних справ Вячеслав Молотов обіцяв проголосити свій погляд на поняття демократії і на цю відповідь треба підождати. У міжчасі не шкодить познайомитися з критикою советських пропагандистів, які ділять демократію на економічну й на політичну. Американські критики звертають увагу, що тут помішано два поняття: тобто економічну забезпеку з свобідним правом людини. Сидні Гук розбирає цю справу в недільнім магазині Ню Йорк Таймсу і каже, що поняття демократії може бути розбиране з точки її засягу, а не з точки якости. Значить можна говорити про поширення або звуження демократії, а не про це, чи деморкатія має бути допущена в господарських справах, а зате виключена в політичних справах. Гук твердить, що політична демократія без економічної не існує, бо це така потреба, як потреба оксигену в повітрі. Не можна говорити, що можна вдихати повітря без оксигену, бо такого повітря нема. Для прикладу автор згадує за дитину і вояка, що мають утримання, себто економічне забезпечення, але не мають демократії. Отже поняття демократії вимагає, щоб людина мала право шукати собі праці і займати становище без перемінювання себе на невільника.

В демократичнім ладі людина має право свобідного слова, свобідних переговорів, і свобідного торгу. В такий спосіб людина може осягнути повну економічну незалежність і забезпеку. Значить, що в новочаснім громадянстві не можна признавати права якійсь меншині захопити силою владу в свої руки і признати їй одній право розвязувати проблему економічної забезпеки для більшости. Це не демократія, а простий тоталітаризм, який не заступить демократії.

Виходить ясно: Демократія може бути лише одна, а ділення її на економічну й політичну це лише закривання питання: чи на світі має панувати тоталітаризм, якого представником є комунізм, чи демократичний лад, якого представником є нині Злучені Держави Америки.

Микола Чубатий.

ДВІ ВДАЧІ

II.

Московські большевики пустили тепер в рух цілий державний апарат, щоби засипати різниці поміж вдачою українця та москаля, з тою самою ціллю, що її колись мав царат: створити один російський нарід, чи як Кремль тепер називає — один советський народ. Московські большевики стараються так засмітити українську літературну мову російськими словами, щоби ці дві мови в недовгому часі на ділі не різнилися між собою.

По кремлівським плянам українська музика має уподібнитися до російської. Музичні рекорди, які в останнім часі доходять й до Америки, ясно свідчать, як доцільно та штучно російські музичні прикмети пересаджується в українську музику. Український народний інструмент бандуру випихає московська балалайка. То саме є в малярстві, різьбі та в інших ділянках мистецтва. Під маскою одної соціялістичної культури ширять на ділі одну московську культуру серед неросійських народів Советського Союзу.

Та все таки Кремль натрапляє на перешкоди, яких він не може усунути — це є українська вдача, зовсім різна від московської. Переродити вдачу народу не так легко. На це треба століть виховного впливу і цеї задачі большевики піднялися. Вони переконані, що при допомозі виховного апарату советської імперії, отже партії, преси, клубів, колективізації і т. п. їм вкінці пощастить „перевиховати" українців, заставити їх відчувати і думати по-московськи, дарма, що вони можуть ще свою країну називати Україною, а себе українцями. Українська душа, українська вдача має в них, по плянам Кремля, згинути.

Джерело різниць української та московської вдач.

Український вчений Вадим Щербаківський, тепер ректор Українського Університету в Мюнхен, сам по професії археолог, доказав майже з математичною точністю, що основною причиною різниць української та московської вдачі є племінне походження цих народів. Москалі, по думці проф. Щербаківського, тільки мовою є словянами, а на ділі племінно вони є фіни та монголи; словянської крови в них небільше як 10%. Відомо, що нинішна Московщина була за старої української київської держави українською колонією, заселеною словянами. Невелика імміграція духовників, купців та урядовців з України надала цій країні словянську закраску. Але головна маса населення була несловянська, тому фінсько-монгольське походження того населення вирішило про відмінну вдачу народу тої колись української к о л о н і я л ь н о ї землі.

Між прикметами москалів, що мають джерело в їх племінним могольсько-фінськім походженні, найважнішою мала б бути прикмета завойовувати другі народи та підзорливости супроти кожного життевого партнера. Дальшою прикметою москаля є всякий брак інтересу до волі; він все хоче ма[illegible] владу. Оповідають, що природною реакцією московського мужика на відомість про вибух революції в 1917, усунення царя та заведення громадянської свободи, було таке становище: „Кажете, що царя усунули; що ж нема того, так буде другий". І дійсно, свобода втрималася тоді в Московії тільки шість місяців. На місце царя Миколи прийшов цар Ленін, а по нім Сталін.

Зовсім відмінна, немов природна, була реакція на відомість про революцію та усунення царя в Україні." Нема вже царя, казали в Україні, так заводимо власть народу". Інша річ, що московські большевики вміли використати краще від українців фразу „власть народу" та й в Україні завели владу червоного царату. Все ж таки основною прикметою українця є змагання до влади народу, себто до демократії. Москвин, натомісць, змагає до заведення влади абсолюта царя чи червоного диктатора.

Свободолюбність українця та холопство москвина.

Прикмети українця та москвина, що виросли з різного племінного походження, скріпилися ще більше через зовсім відмінне історичне минуле України та Московщини. Рішальним історичним моментом в цім напрямі стало панування татар над східною Европою. Коли біля 1240 року татари загорнули владу над східною Европою, Московщина піддалася під владу татар без опору. Московські князі не мали амбіції бути незалежними, тому, опинившись під рукою татар, вони вислугувалися їм, а навіть при їх допомозі збільшували свою владу над сусідними землями.

Зовсім інше становище зайняла Україна. Український нарід став до боротьби з татарами за свою волю та незалежність. А що боротьба з такою потугою була понад його сили, то він шукав союзників на заході, а сам падав жертвою нищення та втрати в людях. Сучасний український володар-король Данило ціле життя вів боротьбу з татарами в надії, що при допомозі заходу йому пощастить зломити силу тих азійських варвар. Другий володар в Україні, князь лівобережної Чернигівщини Михайло, таки згинув в татарській землі мученичою смертю за свою віру та за свою честь.

Такий підхід до татарського завойовання був непрактичний, але морально він високо тримав в народі ідеали свободи та чести. В Московщині навпаки, панування татарщини витворило прикмети рабства, „холопства", як кажуть в Московщині. Ця прикмета московського холопства характеристична від низів до верхів. Мужик був холопом для свого пана, його пан був холопом для могутнішого боярина чи князя, які з черги називали себе холопами царя. Таких холопів мав цар білий, таку саму драбину холопів має нині червоний цар Сталін. Кажуть, що начальний російський вожд з першої світової війни Николай Николаевич бив своїх генералів по лиці так само, як нинішний цар Сталін, як оповідали, валить пляшкою по голові свого маршала Тимошенка, й то в присутности закордонних державних мужів. Холопство стало прикметою москвинів, набутою впродовж соток літ підлеглости татарам, а потім своїм таки ханам православної віри.

Індивідуалізм українця та комунізм москвина.

Татарське панування над Московією, що тривало більше ніж двісті років, не тільки витворило вдачу холопства, але воно теж створило з москвинів громадянство, склонне жити в одній череді під проводом начальства, абсолютної влади.

Московські большевики все виводять свій комунізм від комунізму Маркса, одначе тепе-

Юлія М. Шустакевич.

ДІТИ

33)

Все так гарно йшло у Вікторі Клюбі. Хлопці так гармонійно живуть між собою! Хоч п-ні Ч. журилась і передумувала вже кілька разів, що їй робити з ними, та наразі нічого не наглило до якої зміни, аж тут, на — тобі!

Таки клопіт, така трагедія! І що винна дитина, що такі погані родичі?...

Вона пригадала, як часом Дикі сумував, часом був заплаканий. Одного разу здається щось таке їй згадав, що начебто батько йому казав, що він, Дикі, не є його син... Боже мій, щож я зроблю з цією дитиною?...

Рано п-ні Ч. виправила Дикі до школи, наказуючи йому не журитись і що все буде добре. Коли оце біля десятої години, біжить що сили Дикі та до дверей гримає. Вона відчинила, а хлопчина прожогом до неї:

Ой ратуйте мене! Я не піду з ними! Я хочу бути у вас... Не дайте мене!

Бог з тобою, хлопче, чого такий переляканий?!

Вони... вони, якась жінка і поліцман... прийшли за мною до школи. Казали, щоб я ішов з ними. Я вирвався і прибіг сюди. Вони мабуть мають авто і...

Авто зупинилось перед домом і за хвилину почувся дзвінок. Малий тремтів як осиковий лист. Бідне боялось.

П-ні Ч. відчинила двері а на порозі показалась огрядна добродійка:

Я бачила, що до вас побіг хлопчина... чи можна увійти — промовила чемно.

Коли добродійка присіла на крісло, спитала:

Чи ви йому своячка, бабуня, чи тітка?...

Ні одне ані друге. Я тільки прителька цієї дитини і я вас прошу, оставте його зо мною, я ним заопікуюся — говорила п-ні Ч., холодно, але чемно.

Ви перелякали хлопця зовсім... А хто ви є пані?

Я урядничка з Товариства Опіки над дітьми. Ми дістали повідомлення від одної жінки, мабуть його сусідки, що родичі покинули його. Ну, ви знаєтете, це наш обовязок подбати за опущених дітей. Поліція за ним шукала ще учора. В пошукуванні ми впали на думку, щоб піти до школи, ну і якраз там ми його знайшли. А він дурненький утікав, наче сполоханий заяць... Ми його не вбємо!

Вона штучно усміхнулась і говорила дальше:

Ми мусимо його взяти, а коли ви хочете стати його опікункою... ну, це друге діло. Така справа мусить піти через Діточий Суд, і як суд признає, що ви є відповідні подбати за хлопця, тоді...

Ну, а коли б я так хотіла задержати тепер його, а ви ладнайте справу в суді, а до того часу нехай він буде в мене? Поволі спитала п-ні Ч.

Цього я не можу дозволити. Я маю припоручення привести хлопця до закладу Опіки і ви зрозуміте, що так мусить бути!

Огрядна добродійка заговорила рішучо.

Перепрошую на хвилинку — промовила п-ні Ч., я покличу когось по телефону, що мені поможе в цій справі. І вона вийшла до другої кімнати а за нею поспішив Дикі. Вона покликала пана Гемила, розказала йому коротко, що зайшло і просила поради. Пан Гемил зразу не знав, що казати і яку раду дати, та на щастя пригадав собі, що він знайомий із президенткою Опіки і обіцяв сейчас з нею говорити у справі Дика. На всякий випадок радив теж покликати посадника і директора школи та просити їх, щоб вони помогли в цім, щоб Дикі остав наразі в неї.

Пішли телефони в рух.

Не журись хлопче, якось воно буде — говорила надійно до Дикі, який дивився на неї з великим довірям. Огрядна добродійка нетерпеливилась, вийшла на двір, а розказавши поліцманові в чім діло, вернула знова в хату і ждала.

Озвався телефон і — хтось кличе огрядну добродійку на розмову.

Галло... так... Що таке!.. Оставити тут?... Алеж... Добре, добре. Нехай буде по вашому. Відложила телефон і якось з під лоба поглянувши, сказала:

Мене це нічого не обходить. Нехай лишається, промене... Бувайте...

І пішла.

Бувайте...

Сказала їй у слід п-ні Ч. і двері зачинились.

Зажурилась п-ні Ч., бо в неї для хлопця місця не було. Вона радилась з п. Гемилом і з посадником, їздила до них особисто, та нічого путнього з го не виходило. Виглядало, що таки треба хлопця дати до Опіки або до якогось іншого сиротинця.

Дикі чувся в неї добре, як куря під крилом квочки. Ходив до школи сяк-так учився та помагав їй у хатній роботі.

Так проминув тиждень, а тимчасом, як Дикі був у школі, вона їздила по різних сирітських захоронках і діточих закладах. Допитувалась, оглядала, щоб знайти добре приміщення для Дикі.

Аж ось одна учителька радить піти до діточої захоронки при вулиці Парковій. Пішла вона ще там. Будинок гарний, чисто вдержуваний. Настоятель захоронки дуже привітний — попросив її до офісу. Тут повні шафи книжок, чистенько, прилична обстановка.

Увійшла завідателька і повела п-ні Ч. по кімнатах, де мав би жити Дикі. Тут на вихованні 120 дітей, таких самих як Дикі.

Розпитувала про ціну за вдержання, про систему щоденного життя та інші справи, щоб мати повний образ про буття тих покинутих сиріт.

(Дальше буде.)

Перше Загальне Зібрання Злученого Українського Американського Допомогового Комітету

15)

Предс. І. **Панчук** з черги виясняє, що — по його думці — новий статут нікому і в нічому не буде вязати рук, як іде про корисну роботу та про виконування завдань Комітету. Панчук рівночасно „зраджує", що в плані було вибрати д-ра Ґалана діловим директором Комітету.

Зі залі зголошується „наглу справу": Загальне Зібрання повинно висловити д-ру Ґаланові окреме признання за дотеперішню працю.

Д-р **Ґалан** дякує, але йому на окремому признанні не залежить. Для нього найкращим признанням є його успіхи в роботі.

М. Мурашко забирає голос в справі „адвокатського статуту", бо його планували і над ним „ломили собі голови" адвокати. Вже з тої простої причини можна б мати до статуту більше довіря. Наводить приклад з „КАРЕ" і там теж є Рада Директорів і екзекутивна Управа. Не входячи в подробиці такої форми статуту, виходить, що він добрий, бо „так люди кажуть".

Д-р **Ґалан** вперто відмовляється, а делегати вперто просять. Просить Дідик, за ним „на милість Бога" просить Заблоцький та інші. Надпрограмову точку прихань перериває **Р. Слободян.** Він вважає, що Комітет існуватиме і виконуватиме свою роботу без огляду на те, чи д-р Ґалан погодиться прийняти пост ділового директора, чи ні. Проте, він вважає що д-р Ґалан таки повинен прийняти пропонований пост. На залі оплески.

І. Заблоцький видвигає справу ще другої резигнації, іменно дотеперішнього секретаря Комітету д-ра Дубаса. З „флору" знову відзивається б і л ь ш а кількість „чому".

Д-р Дубас виясняє: прохає рішучо не дошукуватись будьяких „скритих причин". Він відмовляється занімати пост виключно з особистих міркувань і мотивів, що ще цілком не означає, що він відмовляється від праці в Комітеті. Він тільки не може, власне з особистих причин, виконувати дотеперішніх обовязків. Д-р Дубас говорить щиро і переконливо.

Д-р **Ґалан** прохає відложити його рішення „до завтра". Вкінці погоджується увійти до Ради директорів, але зі застереженням, що це не є його дефінітивне ріщення і що він від нього може відказатися. Після довших і справді демократичних дебат вибирається вкінці, Раду Директорів Комітету в такому складі: д-р Володимир Ґалан, адв. Іван Панчук, Евген Рогач, Микола Мурашко, Дмитро Галичин, Степан Шумейко, д-р Лонгин Цегельський, Василь Шабатура, Роман Слободян, Олена Лотоцька, Іванна Бенцаль, адв. Роман Смук, Василь Довгань, Антін Маланчук, Калина Лисюк, Богдан Катамай, Лев Добрянський, проф. Микола Чубатий, Катерина Джорджія, Анастазія Ваґнер, Михайло Дубас, Анастазія Настюк, Евфемія Гузар, Іванна Подола, Мирон Олексик, Дмитро Чернявський, Марія Лехицька, Дарія Кульчицька.

Зі залі ще деякі завваги на тему д-ра Ґалана та взагалі виборів і, вкінці наради переривається до завтра, неділя 23-го лютого, до год. 9-тої вранці. Предсідник дякує, а делегати повільно розходяться, широко коментуючи дотеперішній перебіг нарад. Розходяться з переконанням, що день переведено справді корисно, бо покладено нові основи під корисну працю.

III.

ДРУГИЙ ДЕНЬ НАРАД.

Другий день нарад Загального Зібрання ЗУАДКомітету почався в неділю, 23-го лютого в год. 10.15 рано. Їх відкриває предс. **І. Панчук** та стверджує відсутність деяких делегатів. Вважає, що причиною того є „велика кількість забавок в Ню Йорку". У висліді — одні пішли їх оглядати, а інші їх попровадили. А на програмі ще багато важливих справ. Прохає обмежувати, по можності, час дискусій та питається, як там справилась Резолюційна Комісія. Виказується, що ця комісія в особі д-ра Демидчука ще не справилась з резолюціями і тому Зібрання переходить до справи

Адміністрації і буджету.

Власне, каже, що до цеї справи перейде, але докищо, заторкується ще „вчерашні справи". Предс. насамперед виясняє одну вчерашню формальність, іменно, під час голосування він прохав „виступити" тих приявних, які не були делегатами, тільки гостями і не мали права голосувати. Це зроблено виключно з формальних причин, для справнішого переведення голосовання і він, предсідник, перепрошує тих гостей, що могли б почуватися обиджені цею формальностевою справою.

Властиві наради другого дня започатковує адв. **Р. Смук.** Насамперед — на чому закінчено вчера? Ага, справа д-ра Ґалана. Отже як?

Д-р Ґалан дальше відмовляется. Він прийняв би мандат, але не від Ради Директорів, тільки від Загального Зібрання.

Справу пробує вияснити предс. Панчук. Д-р Ґалан відмовляється, бо думає, що він матиме „звязані руки". Але це неточно. Панчук вважає, що тут мусять бути ще інші причини, можливо, у звязку з поїздкою д-ра Ґалана до Европи, і деякі інші непорозуміння. Але це в жодному разі відмову д-ра Ґалана не виправдує. Власне д-р Ґалан повинен найкраще розуміти, про яку справу йде в Комітеті, та що тут справа громади важливіша від усіх інших. Якщоб усі так підходили до громадських справ, то що з того вийшло б? По „якого чорта" був би приїжджав з Дітройту до Ню Йорку на це Зібрання теж він, адв. Панчук? Ще перед виїздом д-ра Ґалана до Европи довкруги Комітету починала витворюватись „згущена атмосфера", відповідно підсичувана явними і закритими ворогами. Зібрання цю атмосферу прочистило, хоча і не завжди у відповідній формі. І. Панчук думає про деякі вчерашні виступи, що разили особистими викидами.

Завертаєтдься дискусію на тему д-ра Ґалана.

Зі залі ставиться внесок об говорити ще раз справу Ради директорів і ще раз голосувати.

М. Мурашко вважає, що це був би глум і обида для самого Зібрання. Справа ж уже вирішена і запротоколована.

Слово забирає адв. **Р. Смук,** та зачинає „від споду". У нас є мало людей до праці, до громадської праці, очевидно. Ми дорого платимо, заки таких людей дістається і заки вони навчаться доручену роботу виконувати. І хоча ми під цим оглядом „бідні", то в нас ще є „висока політика". Що ж, думає адв. Смук, „політика" мусить бути, але аби вона відносилася справді до планової праці і не була ‚позакулісова". Бо в нас ця „політика" не завжди і не доконче щира. Ввел, ми заплатили понад три тисячі долярів за „науку" д-ра Ґалана, іменно за його дві поїздки до Европи. Д-р Ґалан здобув досвід, знає справу з усіх боків і тепер йому тільки працювати б, але він відмовляється, і відмовляється з несеріозних причин. Виберемо нового директора і знова пошлемо його до Европи і при найблищих Зборах повториться знова подібна історія. Ні, мої пані і панове, так не може бути. Він, адв. Р. Смук, говорив з д-ром Ґаланом після вчорашніх нарад і д-р Ґалан сказав йому, що як він „має дістати по носі", то хай це вже буде від Загального Зібрання, а не від Управи. І адв. Смук думає, що д-р Ґалан тут не без слушности. Д-р Ґалан не відмовляється від кандидатури взагалі, але тут діло в методах. Форма Ради Директорів — це цілком нова і не зла метода, каже адв. Смук, але не в нас. Ми походимо з козацького роду, а кому не відомо, як козаки вибирали своїх отаманів? Адв. Смук пропонує, щоби д-р Ґалан залишив „позакулісову політику" і говорив виразно. Хай теж Панчук скаже свою думку. Чи не було б краще підшукати американця, заплатити йому та хай він робить роботу? З д-ром Ґаланом адв. Смук у багатьох випадках не погоджується, але „ві ар ґуд френдс".

(Дальше буде).

...рішній московський комунізм в практичному застосованню, це є московський комунізм Леніна, який мав своє психологічне підложа в душі москвина. Комунізм напевно був би так легко не прийнявся в Московщині, колиб він там не мав свого душевного підложа. Такого духового наставлення до комунізму не було в Україні, тому там приходилося заводити комунізм силою.

Українець, борючися в обороні рідної землі, витворив в себе вдачу індивідуаліста, себто духово самостійної людини. Ця вдача українців, бути самостійними духово, в практиці часто веде до анархізму та до легковаження всякої влади та всякого авторитету взагалі. Проте, українець по своїй вдачі не любить жити в череді, але хоче бути сам собі ґаздою на власнім, хочби малім, господарстві. Тому в Україні ніколи не було збірних громадських господарств, від яких роїлася Московщина. На Московщині ще за царату був так званий „мір", себто цілі села зі спільною земельною в л а с н і с т ю. Що якийсь час громадська управа розділювала землю тільки на тимчасове користування. Саме московський „мір" сильно облегчив большевикам завести колективізацію, що було майже неможливо зробити без насилля в Україні.

У москалів переважає реалізм, — в українців ідеалізм.

Вже передше була згадка, що українці набрали від греків замилування до мистецтва. Вони витворили в себе поетичну вдачу та прекрасну обрядовість при кожній нагоді: церковних свят, вінчання, смерти і т. п. Для українця в житті крім хліба є ще духові вартості, це евангельське слово Боже. Москаль не вміє цінити вартости тих ідеальних річей в житті, йому не хочеться працювати на це, що не приносить в житті користи. Тому москаль не має таких мистецьких замилувань, як українець. Його одяг простий. Хата така сама. Вона, звичайно, небілена, нема довкола хати ні садів, ні деревини, ні квітника! Іншими словами, нема в москалів такого розуміння вартости ідеальних річей, поезії в житті, як є воно в українців.

Погодити та звести до одного такі дві окремі вдачі, це завдання понад сили навіть червоної диктаторської влади. Тому Кремль, не видячи скорих успіхів у своїй праці звести вдачу українця та москвина до одного, береться за фізичне винищування українців та за населювання України москвинами з півночі та азіятами зі сходу.

(Кінець).

Канадійська Місія для Допомоги Українським Жертвам Війни в Европі

Зліва направо в першім рядку: пані А. Панчук, В. Библів, панна А. Чраплива. В другім рядку: Б. Панчук, М. Крисоватий і А. Яремович. (З Канцелярії КУК).

Як вже було повідомлено, в місяці жовтні м. р. виїхала з Канади за море допомогова місія для українських жертв війни в західній Европі.

Склад допомогової місії, яка тимчасово також переняла управу Центрального Українського Допомогового Бюра в Лондоні й яка постійно працює в Англії й на континенті, а головно в Німеччині, Австрії й Італії, зараз представляється так:

Голова місії й директор Центрального У к р а я їського Допомогового Бюра в Лондоні, п. Б. Панчук, бувший летунський сотник Канадійської Королівської летунської служби й голова Союзу Українських Канадійських Вояків за морем під час війни, а тепер почесний голова Союзу Українських Канадійських Ветеранів.

Пані А. Панчук, референтка Суспільної Опіки при Бюрі, бувша воячка Канадійської Королівської Летунської Служби як стенографка й бувша управителька домівки С.У.К.В. в Лондоні під час війни.

Заступник Директора місії й Ц.У.Д. Бюра і полевий представник п. Антін Яремович, бувший член Канадійської Армії за морем і секретар С.У.К.В. під час війни а тепер місто голова Союзу Українських Канадійських Ветеранів.

Панна Анна Храплива, поручник канадійської Армії за морем і касієрка С. У. К. Вояків за морем під час війни а тепер фінансова секретарка допомогової місії й Ц. У. Д. Бюра.

На днях до місії ще прилучено двох членів в особах п. Михайла Крисоватого й п. Василя Библіва, обидва канадійці. п. Библів взяв звільнення з канадійської армії за морем, щоби прилучитися до місії як рекордовий секретар. Пан Крисоватий ще дальше служить при Канадійській Королівській Летунській Службі, тепер стаціонований в Лондоні як шофер і весь свій вільний час віддає для помочі в Ц.У.Д. Бюрі як додатковий член місії.

Всі члени цеї допомогової місії будуть працювати за морем для добра українських біженців, скитальців і жертв війни ще якийсь час. Ця допомогова місія дуже близько й тісно співпрацює з Канадійським Червоним Хрестом, Міждержавним Комітетом для Збігців і зі всіма іншими добродійними допомоговими організаціями які працюють в Европі і з якими місія є в близькім звязку.

З Канцелярії КУК.

Що писала "Свобода" тому 40 років?

14. березня 1907 р.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ.

У касовім звіті У. Н. Союзу за місяць лютий виказано в приходах $8,281.75, у розходах $7,864.37, а кінцевої готівки в сумі $29,908.94. Усіх відділів є 150, з 8,880 членами. — У Фол Ривер, Масс., заложено 20 січня нове братство св. Івана Хрестителя. — У Скрентоні почав виходити релігійний місячник п. з. „Домашній Приятель", який друкується етимологією та мішаниною української й московської мови.

З КАНАДИ.

Вибори в провінції Манітобі скінчилися перемогою консервативної партії. — Українець Каракочук на спілку з іншими українцями заложив бюро праці у Винипегу. Для арештованих українських студентів у Львові йде збірка жертв. У Винипегу зібрали на руки А. Новака $6, у Марбел Мавнтен, Н. С., $14, у Брентфорд, Онт., $16.65. Гроші переслано до „Свободи".

ГОЛОДОВИЙ СТРАЙК УКРАЇССЬКИХ СТУДЕНТІВ.

Під таким наголовком обговорює „Свобода" у редакційній статті арештування українських студентів львівського університету за розрухи в самому університеті з метою недопустити до викладів, доки не буде наладнана справа виокремлення українських викладів як підстави заложення в будучности окремого українського університету. Арештовано 85 академиків, які почали голодовий страйк з метою добитися переслухання після їхнього арештування. У статті сказано мі жін.: „У передсмертних судорогах шаліє злоба шляхецька; зі всією скаженістю шаліє, бо знає, що дні її почислені. Не довго вже на весну ждати..."

21 березня 1907 р.

УКРАЇНСЬКИХ СТУДЕНТІВ ВИПУЩЕНО НА ВОЛЮ.

Неділя 24 лютого 1907 р. у Львові була днем тріюмфу наших увязнених студентів, бо того дня на телеграфічний наказ міністерства справедливости з Відня випущено всіх увязнених українських студентів без ніякої запоруки. Коли рознеслася у Львові вістка, що студентів мають випустити, перед тюрмою при вул. Баторія зібралися сотки українців, які вижидали випущення героїв. Як лише вони вийшли з тюрми, вся українська громада пішла без перешкод збоку поліції тріюмфальним походом вулицями Львова серед співів українських патріотичних пісень. На переді походу несено лавровий вінець з синьо-жовтими лентами.

ДЕЛЕГОВАННЯ ВІДЕНСЬКОГО СУДУ.

Як звідомляють краєві українські газети, українських студентів не будуть судити у Львові, а у Відні. Це сталося завдяки інтервенції українських послів, щоб виключити львівський суд, який в своїм засліпленні не може здобутися на безсторонність.

НАЙШЛИ ПРОФЕСОРА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ДЛЯ СЕМИНАРІЇ В КАНАДІ.

По довгих стараннях канадійських українців іменовано Т. Д. Ферлея професором української мови в учительській семинарії у Винипегу.

ЩОБ СПОВНИТИ ЯКСЛІД ОБОВЯЗКИ ЧЛЕНА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ТО НЕ ВИСТАРЧИТЬ НАЛЕЖАТИ САМОМУ ДО СОЮЗУ. БО ДО ЧЛЕНСЬКИХ ОБОВЯЗКІВ СВІДОМОГО ЧЛЕНА НАЛЕЖИТЬ ТАКОЖ ОБОВЯЗОК ЗАПИСАТИ ДО СОЮЗУ ЦІЛУ СВОЮ РОДИНУ, СВОЇХ ПРИЯТЕЛІВ ТА БЛИЗЬКИХ ЗНАЙОМИХ.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА"

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

СТ. ДЖОЗЕФ, МО.

Зібрання з рефератом п. Білецького.

Дня 16. лютого відбулося у нас зібрання від. 355 У. Н. Союзу в парафіяльній салі негайно після Служби Божої. Збори отворив предсідник Степан Юркевич, молитву провів місцевий парох о. Йосиф Грабо, а щойно потім прийшов до слова організатор У. Н. Союзу, Д. Білецький.

Референт говорив про У. Н. Союз від його заснування аж до найновіших часів, представив, що це наймогутніша того роду українська організація в Америці і в краю, виказав діяльність Союзу на полі допомоги і висловив здивування, чому то не всі старші українці вписують своїх дітей до Союзу, як молодечих членів. П. Білецький доводив, що Союз має не лише найдешевші, але й найліпші діточі поліси, а особливо грамоти для студіюючої молоді.

Опісля згадав референт про працю союзових членів і урядників на всіх ділянках народного життя, всеодно, чи це в часі миру, чи в часі війни, про підтримку У. Н. Союзу в часі різних кампаній Злучених Держав, а також і за втримання миру після другої світової війни.

Не забув гром. Білецький згадати і докладно переповісти про події на рідних землях і про нещастя, яке стрінуло український нарід в часі війни і після війни і про масу скитальників та їхнє горе на чужині. Виказав теж, як треба таким нещасним помагати і як берегтися від комуністичних інтриг при народній праці.

Дальшою точкою промови п. Білецького була згадку про видавничу діяльність У. Н. Союзу, а це про появу книжок про українську справу в англійській мові і про користь з них для освідомлення американського загалу з українською справою. Високо підніс значення газети „Свобода" для української громади і за потребу читання української преси.

По вичерпуючім рефераті пішли всілякі запити до референта, а з місцевих справ був запит в справі посмертного по бл. п. Міляні, але референт вияснив, що все зроблено на підставі статуту.

По промові і вияснених іменем приявних подякував п. Білецькому о. Й. Грабо, бо це перший раз по 34 роках, що хтось прибув у ці сторони від уряду У. Н. Союзу.

Петро Занько, секр.

ONE-ARMED ANGLER

American Red Cross Photo

Taught by a Red Cross arts and skills instructor, this young Marine will take his own hand-tied flies back home to favorite fishing streams. He can use the new skill for a future profession, if need be. Your Red Cross dollars bring many such advantages to war's disabled.

Пожежа — американське нещастя

Відомо, що неуважність є одною з головних причин пожежі, яка приносить смерть, руйнує хати, позбавляє людей праці, якщо згорять фабричні заклади. Швидкий, величезний зріст втрат в наслідок пожеж в Злучених Державах є загрозою молодим і старим, є справою, що обходить цілу країну.

Втрати від пожеж почали значно рости з 1939 року. Прийшла війна. Велике число пожеж пояснювали американці поширенням індустрії та торгівлі, браком людей в пожежних командах, невідповідним проти-пожежним знаряддям як також тим, що всі були надто заняті працею для перемоги. Проте, і після війни втрати від пожеж все ще зростають, руйнуються запаси, матеріяли, що так потрібні в часі перебудови господарства з военного на мирний стан. А скільки людей при тому гине! Поверх двох соток людей загинуло в другій половині 1946 року під час пожеж в трьох готелях. Всі ще памятають фотографії в часописах та на фільмах з тих катастроф.

Як вказує Франк А. Христенсен — голова краєвої ради протипожежних асекураційних закладів — найбільше втрат від пожеж було на початку 1946 року. За один місяць — квітень — втрати від пожеж були на 37 відсотків більші, ніж за квітень 1945 року. За цілий рік втрати правдоподібно виносили $561,487,000 — більше ніж за який другий рік від 1930 до 1945 року.

Вогонь не тільки забирає життя чоловіків, жінок, дітей; не тільки нищить доми, фабрики, руйнує також ліси. Двіста лісових пожеж річно обертають в згарище мільйони акрів лісу. А Америка так потребує дерева! (Правда, не тільки пожежа нищить ліси. Управитель державної лісової служби недавно попереджав американців про небезпеку — річно рубають лісів вдвічі більше ніж засаджують нових. Разом з тим він домагається більшої охорони лісів від пожеж).

Як каже Ф. Христенсен, асекурація дає поміч потерпівшим від пожежі, але вона не може повернути природних багатств, не може воскресити втраченого життя — до десять тисяч річно, що падають жертвою вогню.

Першою на лісті причин пожеж є неуважність з сірниками та куренням; на них припадає до 30 відсотків всіх пожеж, рахуючи і лісові. Несправні електричні урядження, надуживання електрики спричиняють майже 11 відсотків пожеж. Невідповідний догляд за печами до варення та огрівання — майже 24 відсотків всіх пожеж. Неуважність при користуванні нафтовими лямпами, свічками, чи яким іншим полумям, як рівнож користування газоліною чи іншою запальною рідиною для чищення є причиною 11 відсотків пожеж. Біля четвертої частини всіх пожеж має інші причини — блискавка, іскра від машин, чи з пожежі десь в околиці і т. п.

З того можна бачити, що самі закони, найбільші старання пожежних урядників не можуть боротися з вогнем. Не можемо складати вину на сірники, чи цигаретку, чи піч, чи лямпу. В більшости випадків вина падає на тих, хто ними користувався так неуважно.

Загальна Рада — ФЛІС.

Щукають своїх рідних

УВАГА: Пишучи до Укр. Допом. Комітету, просимо з початку листа подати, в якій групі і під яким числом є дана особа.

ГРУПА: ЛИСТИ ДО:

6079. б) Гринчишин Магди (Маліборська) і Петра від Маліборський Василя.

6079. в) Керток Юлії (Одежинська) з Калуша від Одежинський Івана.

6079. г) Шнедекер Катерини і Артура від Богонос Ореста.

6013. г) Шевчук Івана від Шевчук Андрія.

6079. д) Гіба Володимира від Гіба Степана.

6079. є) До товаришів і знайомих від д-ра Лисий Володимира.

6079. ж) Фелькер Антона з Долини від Марусяк Йосифа.

6079. з) Максимюк Сильвестра з с. Великих Загаєць від Кірилюк Артемія.

6079. и) Дублик Степана з с. Шляхтинці, Тернопіль, від Добрянський Семена.

6079. й) Дубецький Григорія від Дубецький Василя.

6080. Раковський Володимира від Сірий Михайла з лісничівки Старий Двір, Стрий.

6081. Стецько Филипа, Бартка і Марії від Стецько Федора.

6082. Капелюх Юлії (Караван) з Могильниці, Теребовля, від Капелюх Івана.

6083. Мартишин Петра з с. Єгелюш, Рогатин, від Мартишин Дмитра.

6084. Бозьо Йосифа, Анни і Катерини з с. Пірява, Сянік, від Бозьо Мартина.

6085. Головка Михайла з с. Городище, Тернопіль, від Бойко Івана з с. Слобідки.

6087. Гаврилюк Мусія і Трохима, Бинидишин Миколи з с. Двірець від Гаврилюк Панаса.

6088. Возняк Євдокії (Рогальська), Пронишин Василя з с. Богатківці, Підгайці, від Рогальський Андрія.

6089. Кінаш з села Ястрибків, Рудки, від Кінаш Нестора з с. Улашківці, Чортків.

6090. Кравчук Миколая від Кравців Дмитра з с. Яблонів.

6091. Шостак Степана з села Топільниці, Турка, від Волосацький Павла.

6092. Сушко Гриця, Олени і Ксені, Марко Гриця з с. Хлівчан, Кристоліль, від Брик Миколи з с. Камінка, Рава Руська.

6093. Угорчук Олекси і Миколи з с. Іванівці, Коломия, від Стасів Семена.

6094. Шараванський Миколи з села Рогожан від Шараванський Льва.

6096. Кобилянський Астона від Городицький Тимка з с. Винник, Дрогобич.

6097. Онаськів Івана з с. Рикованы, Золочів, від Горинчин Володимира.

6098. Раковичів Варвари Борисовна, Андрієвич Андрія від Забелло Миколи.

6100. Кулявець Івана, д-ра Ардан Миколи від о. Боднар Евгена.

6101. Куцаб Івана і Йосифа з с. Поруби, Березів, від Куцаб Миколи.

6102. Машков Василя Іванович від Кривоший Никифора.

6103. Гурний Дмитра від Цісик Марії з с. Супранівка, Скалат.

6105. Зубко Олюк Анни з с. Вицьова, Старий Самбір, від Павелко Катерини.

6106. Бобій Петра і Марійки Цимбалюк з Букачівець від Пришляк Ярослава з Бережан і Яцишин Івана з Лісник.

6107. Олійник Михайла від Олійник Анни з села Дэвиняч, Сянік.

6108. Мазур Марії від Дволіт Івана з с. Пашова, Ліско.

6109. Єржан Афанасія Якович з с. Малярівці, Миколи Афанасіінович від Єржан Григорія.

6110. Поливка Ольги з с. Ростока Вел., Новий Санч, від Поливка Миколи.

По інформації писати до:
United Ukrainian American Relief Committee
P. O. Box 1661
Philadelphia 5, Pa., U. S. A.

В запитах просимо конечно подавати групу і число.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

М. Ю., Рочестер, Н. Й. — Дякуємо за витинки з газет. Проф. Тимошенко був свого часу американським знавцем в Берліні. Чи ще є там далі, чи вернув, не знаємо.

ПОШУКУЮТЬ

Пошукую **АННИ ТУМАЧИК або ЛУМАЧИК. ПЕРХАЧ з МАКОВИЧ,** мешкаюча в Шікаго, Ілл. Писати до:
Mrs. DAVE KRAFCHUK,
995 Intervale Avenue
Bronx, New York.
Дівоче призвище згаданої Анни Тумачик чи Лумачик, було Перхач по Маковичах. 65-6

Пошукує, Яремко Гапанович зі села Скорик, пов. Збараж, своїх кузинів, **М. Гапановича** з села Пеньковець; **Бронька Кохарчука,** з села Медина, пов. Збараж. **Я. Гапанович,** він зараз в Італії. Маю лист від нього. Прошу писати на подану адресу:
K. STARY,
Gronlid, Sask., Canada.

Павло Василик пошукує свого брата **Івана,** з Книгинич, пов. Рогатин, і його родини, або знакомих.
PAUL WASYLYK
683 N. Broad Street
65-7 **Phila. 23, Pa.**

ПОШУКУЄТЬСЯ.

Михайло Деркач і Іван Деркач з села Тарнова, пов. Добромиль. Родину **Дацьків** зі села Пятниці — Добромиль і **Балущак** замужна за **Миколая Єнджак** з с. Підкаміня, Броди. Нехай голоситься до: 66-7
Mr. STEPHEN MILAN
4408 Locust Street,
Philadelphia 4, Pa.

ПОШУКУВАННЯ.

Коссак Богдан, на скитальщині в Європі, пошукує **Ющака Федора,** з с. Вербіжа Нижнього, пов. Коломия. Зголоситися на адресу: 66
MIKE SYWAN,
516 East 11th Street
New York City.

ТАРЗАН ч. 1563. Тарзан у лапці.

„Раннім ранком наступного дня" — продовжувала Анна — „його спільник остеріг його, що волоцюгу найдено замордованим".

„Зібравши наприханці кілька речей, мій батько забрав мене в джунглі". „Від того дня батько цілком змінився. Тепер він гонить за слоневою кістю".

„Карлики переполохані його величиною і високим знанням ліків для їхніх подвигів в отроюванню людей. Вони вбивають слонів, а його давніший спільник Бравн продає кість зо слоневих клів".

„Це треба припинити!" — закричав Тарзан. Коли він отворив двері, побачив пігмеїв-карликів зі стрільбами.